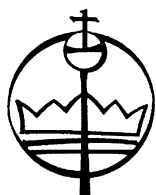

TJUGOTREDJE SÖNDAGEN EFTER TREFALDIGHET

DOMINICA TRESVIGINTI

Den Lutherske menighet, Knapstad - Preken Asbjørn Hjorthaug. Markus 12:41-44

Dagens prekentekest plasserer oss på tempelplassen i Jerusalem. Han kom hit to dager tidligere etter at han hadde hatt sitt inntog i Jerusalem ridende på et esel. På tempelplassen hadde han jaget vekk bort alle som kjøper og selger. Her var han i konfrontasjon med de skriftlærde og fariseerne. Jesu fiender la stadig planer om hvordan de skulle få Jesus av veien. Fariseerne og herodianerne ville så prøve å fange han i ord med spørsmålet: «*Er det tillatt og betale skatt til keiseren eller ikke?*» Jesus forlangte å se mynten som bar bildet av keiseren. Så svarer han: «*Så gi keiseren det som tilhører keiseren, og Gud det som tilhører Gud.*» Da står det videre at de ble forundret og gikk bort. Planen var at de skulle få noe å anklage Jesus for. Svarte Jesus nei, ville han bli anklaget av romerne. Svarte han ja, ville folket ta avstand fra han. Jesus er klar og tydelig. Gi til keiseren det som er hans. En må anerkjenne det politiske styret som Gud har satt over en. Samtidig skal en overholde forpliktelsene over for Gud. Det er ikke et enten eller men et både og. Det som hører øvrigheten til er en ting. Det er forpliktelser du må innrette deg etter. En annen sak er de forpliktelser du har ut i fra skriften og bekjennelsen over for Gud. Jesus skiller her klart mellom regimentene og blander de ikke sammen. Stat og kirke står side om side. Men skriften lærer at all øvrighet er innsatt av Gud. Gud bruker både det verdslige regiment og det åndelige regiment når han gir oss sine velsignelser. *”Med to milde hender, med stat og kirke, velsigner Gud sin hjord”* (Løhe).

Jesus advarer så den store folkemengden mot de skriftlærde som gjerne går rundt i fine klær og nyter at folk hilser på dem. De vil gjerne sitte fremst i synagogene og ha hedersplasser. De tar over enkers hus og holder lange bønner. De skal for sitt hykleri få en strengere dom. Etter å ha avsluttet talen, går han til kvinnenens forgård og setter seg ned. Her ser han på alle de som legger penger i tempelkisten. På innsiden av muren, fantes det et skattkammer med 13 kister eller beholdere med en trompetformet åpning til å legge offergaver i. I syv av offerkistene skulle det legges penger øremerket ulike tempelavgifter, i fem ble det samlet inn frivillige gaver til dekning av utgifter knyttet til tempelinstitusjonen som personalkostnader og tempeladministrative utgifter. I den trettende kisten kunne det gis frivillige gaver som ikke var øremerket formål knyttet til templet. Kanskje var det i denne kisten enken ga sin gave. Jesus «*så på*» hvordan folk la penger i kistene. Han registrerer at mange rike kommer med store summer. Det gjorde de godt synlig slik at alle så det. Men Jesus enser de ikke. Derimot ser han en fattig kvinne, en enke, som kommer alene, stille og ubemerket og legger i tempelkisten to små mynter, to lepton, som er den minste greske myntenheten på Jesu tid. De to myntene er hva en dagarbeider med minstelønn kan tjene på 20 min, ikke nok til et brød engang. Det var alt hun hadde. Når Jesus ser mennesker har han et guddommelig skarpsyn. Han ser ikke bare handlingen og personen, men også hvilket hjertelag gavene gis med og det som driver denne kvinnen. «*Alt ligger åpent og nakent for øynene på ham ...*» står det i Hebr 4,13. Kontrasten: «*mange rike*» givere settes opp mot en fattig enke. De gir kvantitativt mye, men har fremdeles mye igjen til seg selv, for de gir av sin overflod og rikdom. Den fattige enken gir kvantitativt så godt som ingen ting og har ikke noe igjen til seg selv, for hun gir av sin fattigdom og mangel. Enken ga «*alt hun hadde å leve av*». I grunnteksten heter det ordrett at enken «*ga hele sitt liv*», dvs. hele sitt livsunderhold. Det er ingen tvil om at denne kvinnen gir til Gud det som Guds er.

Men hva er det Jesus egentlig vil si oss i denne teksten? Er dette et eksempel til etterfølgelse?

Vil Jesus virkelig at vi gir alt vi eier og kommer hjem til ingenting? Har vi gitt fra oss alt har vi ikke noe igjen til mat og klær og andre utgifter som trengs for å livnære oss selv og familien. Står ikke et slikt utsagn i skarp motsetning til hva Jesus sier i Mark 7,10-13 «*For Moses sa: 'Hedre din far og din*

mor`, og: `Den som bruker onde ord mot far eller mor, skal dø`. 11 Men dere godkjenner likevel at noen sier til sin far eller mor: `Det du skulle hatt av meg til hjelp, skal være en korban` - det betyr en gave til tempelet. 12 Da hindrer dere ham i å gjøre noe for far eller mor. 13 Slik setter dere Guds ord ut av kraft av hensyn til den overlevering dere har mottatt og gitt videre. Og mye annet av samme slag gjør dere.» Det er Jesus som her anklager de skriftlærde og fariseerne for å sette menneskebud over Guds ord. Det finnes ikke noe bud i skriften som foreskrev at de fattige skulle gi bort alt de eide til tempelet. Vi kan bare spekulere hva som motiverte enken til å gjøre dette. En kan ikke ut av teksten si om Jesus vurderte enkens gave som noe positivt eller om det var et forbilde for oss. Jesus kommenterer ofte handlinger som han oppfordrer oss til å etterfølge. Det er vanskelig å forstå som om Jesus her oppfordrer sine disipler til å ta felleskassen og tømme den i tempelkisten. Det er heller ikke en oppfordring til å kvitte seg med alt en eier for så å gå ut å tigge til livets opphold. Det er vel heller ikke noe poeng i at mer enn størrelsen på beløpet, så er det sinnelaget som er utslagsgivende kanskje slik Paulus uttrykker det: «Gud elsker en glad giver» (2 Kor 9,8)

Hva står vi da igjen med? Fortellingen om den fattige enken og småmyntene hun ofret, handler ikke først og fremst om penger. Den handler om tro og tillit. Enken ser på sin gave som en gave til Gud. Ved å gi «alt» hun eier legger enken hele sitt liv i Guds hender. Med sin gave gir hun seg selv. Gaven er uttrykk for hennes kjærlighet til Gud og hennes dype tillit til hans omsorg og godhet. Hun stiller seg inn under Guds løfte om omsorg og beskyttelse for enker. 2 Mos 22,22-23 «Dere skal ikke plage enker og farløse. 23 Plager du dem, og de så roper til meg, vil jeg høre ropet deres.» Jes 1,17 «lær å gjøre godt! Søk det som er rett, hjelp den undertrykte, vær forsvarer for farløse, før enkers sak!» Den fattige enken som ga alt hun eide, er et eksempel på å leve et liv i avhengighet av Gud, uansett hva vi har på bankkontoen eller i lommeboken. Bibelen lærer oss at rikdom ofte er et hinder og gjør det vanskelig for oss. Du husker fortellingen om den unge rike mannen som ville ha hjelp og gode råd av Jesus til å arve det evige liv. Jesus ba han holde budene, men da mannen sa at dette hadde han gjort står det: «Jesus så på ham og fikk ham kjær og sa: «Én ting mangler du: Gå bort og selg alt du eier, og gi det til de fattige. Da skal du få en skatt i himmelen. Kom så og følg meg!» 22 Men han ble nedslått over dette svaret og gikk bedrøvet bort, for han eide mye.» Mark 10,21-22

Den fattige enken er et eksempel på at et sant disippelforhold består i å overgi seg til Guds barmhjertighet og beskyttelse, et eksempel på en tro som bæres av hjertets tillitsfulle hengivenhet til Gud, og som derfor bærer gjennom dagens behov og bekymringer. Med sin reservasjonsløse gave er den fattige enken en illustrasjon av Jesu ord: «Vær ikke bekymret» (Matt 6,25-34). Mark 12,43-44 Da kalte han disiplene til seg og sa: "Sannelig, jeg sier dere: Denne fattige enken har gitt mer enn noen av de andre som la penger i tempelkisten. 44 For de ga alle av sin overflod, men hun ga av sin fattigdom alt hun eide, alt hun hadde å leve av."

Går vi over i neste kapittel i Markus evangeliet er Jesus på vei ut fra tempelet sammen med disiplene. En av de sier: "Se, Mester! For noen steiner og for noen byggverk!" Jesus svarer: «"Ja, ser du disse storslåtte bygningene? Her skal det ikke bli stein tilbake på stein, alt skal rives ned."» Alt det som flott og staselig i denne verden skal forgå. Så dagens tekst rammes inn av anklagen mot fariseerne som oppfører seg slik i denne verden at skryter og gjør alt for å få ære og berømmelse av mennesker. De til og med raner til seg enkenes hus og framsier lange bønner. De rike roper ut om hvor mye de legger i tempelkisten. Jesus viser at selve tempelet, det storslåtte byggverk, skal falle i grus. Alt i denne verden er forgjengelig.

Den fattige enken viser noe mer. Hennes eksempel er et eksempel på tro, tillit og kjærlighet som er åndens frukt. For henne var tilliten og takken til Gud langt viktigere enn ære og berømmelse fra mennesker. Hun hadde sitt liv i Jesus Kristus. Himmelen er til for slike. «Salige er de som er fattige i ånden, for himmelriket er deres. 4 Salige er de som sørger, for de skal trøstes. 5 Salige er de ydmyke, for de skal arve jorden. 6 Salige er de som hungre og tørster etter rettferdigheten, for de skal mettes.» Matt 5,3-6 Når loven dømmer oss legger vi alt vårt eget ned, for å ta i mot den nåde og tilgivelse Gud har å gi oss i ord og sakrament når vi kommer til hans hus, gudstjenesten. Vi har ingen tin å berømme oss av. Vi har alt vi eier i ham. Vi lar Paulus få den siste kommentaren og den fattige enken som han selv ønsker å være lik: «Ja, jeg regner alt som tap fordi det å kjenne Kristus Jesus, min Herre, er så mye mer verdt. For hans skyld har jeg tapt alt, og alt jeg har tapt, regner jeg som verdiløst skrap, bare jeg kan vinne Kristus» Fil 3,8

Amen.